

TÜRKİYE - AVRUPA BİRLİĞİ İLİŞKİLERİNİN TARİHİ BOYUTU

Doç.Dr. Mehmet EVSİLE *

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri, siyasetçiler, iktisatçılar, gazeteciler, diplomatlar, sanayiciler ve diğer ilgili meslek grubu mensupları ile basın ve yayım organlarında bütün ayrıntıları ile tartışılmaktadır. Bu tartışmalarda konunun değişik açılardan değerlendirmeleri yapılarak Türkiye'ye sağlayacağı avantajlar ile getireceği dezavantajlar anlatılmaktadır . Konunun bir de tarihçi gözüyle değerlendirilmesi faydalı olacaktır. Bu amaçla kaleme aldığımız makalemizde, konunun sadece güncel yönü değil, tarihî boyutlarını da ortaya koyacağız. Konunun tarihî boyutları derken, sadece Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri değil; genel olarak Türk-Avrupa ilişkileri çerçevesinde düşünülmesi gerektiği kanaatindeyiz .

Ortaasya'dan yapılan göç hareketleri takip edildiğinde, doğu ve güney istikametlerine de olmakla birlikte, sonuçları itibarıyla en önemli göç yolunun batı istikametinde olduğu görülür. Hazar Denizi ve Karadeniz'in kuzeyinden Orta Avrupa'ya yapılan ilk göçlerden sonra İran coğrafyasında yoğunlaşan Türk göçleri, burada Büyük Selçuklu hakimiyetini meydana getirerek Türk ve İslâm tarihinde önemli bir dönüm noktası teşkil etmiştir. Büyük Selçuklu Sultanı Tuğrul Bey devrinden itibaren kuzeydeki Oğuz Yabgu Devleti'nden akıp gelen Oğuz boyları, yine batı istikametine, yani Anadolu'ya kanalize edilmek suretiyle Anadolu'nun fethi gerçekleştirilerek bugün Anadolu'daki Türk varlığının temelleri atılmıştır.

---

* Ondokuzmayıs Üniversitesi Amasya Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi.

Tarihî kayıtlarda Türk göçlerinin genellikle ekonomik gerekçelerden kaynaklandığı belirtilmektedir. Büyük ölçüde kuraklık (Hun göçü), nüfus kalabalığı ve mer'a darlığı (Oğuz göçü), Türkleri göçe mecbur etmiştir.

Toprağın artan nüfusu besleyemez hale gelmesi yüzünden dar ziraat alanları dışında, ancak hayvan yetiştirebilen Türklerin tabii bir hayat sürbilmek için çeşitli gıda maddeleri, giyim eşyası vb. gibi, başka iktisadî vasıtalara da ihtiyaçları var idi ki, bunlar, iklimi elverişli, tabiat servetleri zengin ve o çağlarda pek az nüfuslu komşu ülkelerde mevcut idi¹. Sözü edilen göçlerin genelde batı istikametinde olduğu bilinmektedir. Böylece Türk ülkesindeki nüfus fazlalığı daha batıdaki ülkelere taşırılarak, oradaki birtakım ekonomik imkânlar kullanılmıştır. Böylece ülke içerisindeki nüfus baskısı kırılarak ekonomik anlamda bir ferahlama sağlanmıştır. Bu ferahlık da sosyal hayattaki dengeleri koruyarak siyasî hayatı istikrar içinde tutmuştur.

Büyük Selçuklu Devleti zamanında Tuğrul Bey ve Alparslan tarafından uygulanan bir iskân politikası ile Selçuklu Devleti arazisine gelen Oğuz boyları Bizans hakimiyeti altındaki Anadolu'ya yönlendirilerek, oraya akıtılmıştır. Bu olay, konunun uzmanı olan tarihçiler tarafından **Yeni Bir Vatanın Kuruluşu** olarak yorumlanmıştır². Aynı olay, Anadolu'da yeni bir Türk vatanının kuruluşunu sağlamakla birlikte, Selçuklu Devletini de, üzerindeki nüfus baskısını ortadan kaldırmak suretiyle ekonomik, sosyal ve siyasî açıdan rahatlatmıştır. Buradaki akış, yine batı istikametine olmuştur.

Anadolu Beylikleri döneminde, Osmanlı Beyliği'nin diğer beyliklere nazaran daha başarılı ve daha uzun ömürlü oluşunun gerekçelerinden biri, Osmanlı Beyliği'nin yüzünün batıya (yani Bizans'a) dönük oluşudur. Bizans'a yapılan gaza akınlara ilâve olarak Orhan Bey zamanında Rumeli'ye geçiş, Osmanlı tarihinin dönüm noktalarından biri olmuştur. Anadolu'dan özellikle başlangıçta Ahî teşkilâtına bağlı köyler ve diğer Türk

1 **Türk Dünyası El Kitabı**, Birinci Cilt, Ankara, 1992 (2. Baskı), s. 109.

2 Osman TURAN; **Türk Cihan Hakimiyeti Mefkûresi Tarihi**, İstanbul, 1978 (2. Baskı), s. 286-293.

aşiretlerinin Balkanlar'a iskânı³, diğer taraftan Anadolu'nun öteki bölgelerinden kat kat verimli topraklara sahip olan Ege ve Marmara çevreleri ve bunların arkasından Rumeli, Türk gençlerince ele geçirildiği zaman, eski Selçuklu Türkiyesi topraklarındaki huzursuzluğun ve ekonomik darlığın da etkisiyle, pek çok insan Orta Anadolu'daki yurtlarını bırakıp, bu yeni yerlere göç etmişlerdir⁴. Bu akış, Osmanlı Beyliğinin Anadolu'daki durumunu rahatlatmış ve diğer Anadolu Beyliklerine nazaran daha fazla güçlenmesine imkân vermiştir.

Balkanlardaki fetih hareketleri geliştikçe, tabii sınırlara varıncaya kadar Anadolu'dan taşan nüfusun iskânına devam edilmiş, böylece Anadolu-Rumeli bağlantısı kurularak devletin, sosyal, askerî ve ekonomik dengeleri bu nokta üzerinde kurulmuştur. Bu durum birkaç asır devam etmiştir.

Ancak, ne zaman ki Balkanlar'a taşma durmuş veya buradan elde edilen imkânlarda bir azalma görülmüşse, o zaman Anadolu'daki dengeler de bozulmaya başlamıştır.

1402 Ankara Savaşı'ndan sonra Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'a iskân ettiği nüfusa gerekli ilgiyi gösterememesi üzerine burada ortaya çıkan sefalet ortamından istifade ederek geliştiği bilinen **Şeyh Bedreddin İsyanının**, devletin siyasî istikrarını bozacak boyutlara ulaştığı bilinmektedir. Sonraki dönemlerde, daha 16.asır ortalarında bilhassa şehzade Mustafa ve şehzade Bayezid olaylarında Anadolu'da şiddetli bir kaynaşma başlamıştır. Askerî sınıfa geçme emeliyle rakip şehzadeler hizmetine giren binlerce başıboş Anadolu delikanlısı, yevmliler, levendler ve timarı az veya timarsız sipahiler, bu kaynaşmanın amilleri olarak ortaya çıkmışlardır. Onun yanında ilmiye mesleğinin imtiyazlarından istifade etmek emelinde olan fakat soygunculuk ve hattâ eşkıyalığa başlayan binlerce Anadolu delikanlısı, softa (suhte) adı altında medreselerin çatısı altında

3 Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi, Cilt:10, İstanbul,1989, s.148.

4 Mustafa AKDAG; Türkiye'nin İktisadî ve İctimai Tarihi, İstanbul,1995, Cilt:2, s.11.

toplanmıştır. Eskiden Anadolu'nun fazla nüfusu için Balkanlar bir taşma sahası ve uçlar askerî hizmete girmek isteyenlerin kendini göstermek üzere gönüllü, garip yiğit sıfatıyla gittikleri bir er meydanı teşkil etmekte idi. 16. asrın ikinci yarısında aynı zamanda hem Avrupa'da yayılma duraklamış ve akıncı teşkilâtı çökmüş, hem de yukarıda söylediğimiz gibi büyük nüfus artışı sebebiyle çorak Anadolu yaylasında nüfus tazyiki artmıştır⁵.

Bir başka yazar da aynı görüşleri şu sözleri ile paylaşmaktadır: “Asayişin bozulmasının temel sebebi, XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren başgösteren hızlı nüfus artışının yol açtığı sosyal buhrandı. XVI. yüzyıla ait tahrir defterlerindeki nüfusla ilgili bilgilerin değerlendirilmesi neticesinde, Anadolu ve Rumeli'nin nüfusunun yüzyılın başları baz olarak alındığı takdirde, 1580'lere doğru yaklaşık üç misli arttığı görülmektedir. O dönemde imparatorluk nüfusunun takriben %70-80'i köylerde yaşıyordu. Köylerdeki topraklar artan nüfusa yetecek kıfayette değildi. Bu sebeple, işsiz güçsüz kalan genç nüfus için çıkar yol, ya şehirlere göç etmek bir medreseye kaydolmak, ya da sancakbeyi, beylerbeyi vs. gibi ümeradan birisinin hizmetine girmektir. Sonuçta medreseler köylerini terk etmiş gençlerle doldu ve medrese mezunlarının çok artması sebebiyle istihdam edilemedi. Bu yüzden şehirlerde suhte isyanları başgösterdi”⁶.

Balkanlardaki ilerleyişin durması, buraya taşırılacak nüfusun Anadolu'da kalmasına sebep olmuştur. Böylece Anadolu'nun imkânlarının mevcut nüfusu beslemekteki yetersizliğinin, Celâli İsyânları olarak bilinen toplumsal olayların çıkmasında da sebep olduğu söylenebilir.

Tarihteki Türk göçleri, Selçuklu döneminde görülen Oğuz göçleri ve Osmanlı döneminde Balkanlar'daki fetih hareketleri kadar geniş kapsamlı olmamakla birlikte yakın geçmişte de Türkiye'den Avrupa'ya nüfus taşması olarak kabul edebileceğimiz işçi akışı da aynı nitelikte bir olay olarak görülebilir.

5 *Türk Dünyası El Kitabı*, Cilt:1, s.470-471.

6 Mehmet Ali ÜNAL; *Tarihçi Gözüyle, Olaylar ve Türkiye*, Isparta, 1988, s.27.

Özellikle 70'li yıllarda Avrupa, Türk işçilerinin büyük çapta akımına maruz kalmıştır. 1962 yılında Avrupa'daki Türk işçi sayısı 13.000 iken, 1970'te 480.000'e ve 1974'te 800.000'in üzerine çıkmıştır⁷. 1980'e gelindiğinde ise işçi sayısında bir artış olmamasına rağmen, çalışmayan aile fertleri ile birlikte Avrupa'daki Türk nüfus, 1.900.000'e ulaşmıştır⁸. İşte 1962 yılında başlayan Avrupa'ya işçi akışı, özellikle 1974 yılında hızını kaybetmiş ve 1980'e gelindiğinde durma noktasına gelmiştir. 1962-1974 yılları arasında 800.000 işçinin Avrupa'ya gitmesi, Türkiye'ye önemli bir ferahlık sağlamıştır. İlk olarak sözü edilen 800.000 kişiye iş bulma sıkıntısı ortadan kalkmış, ikinci olarak Avrupa ülkelerinde çalışan bu insanların Türkiye'ye aktardıkları döviz, Türkiye'yi bir ölçüde rahatlattığı gibi Avrupa ülkelerinden getirdikleri paranın Türk ekonomisine girişi belki de bu olayın en önemli bir sonucu olmuştur. Ancak 1974 yılından itibaren Avrupa'ya işçi ihracının önemli ölçüde azalması, ister istemez Türkiye'nin ekonomik ve sosyal dengelerini olumsuz yönde etkilemiştir. Hattâ **12 Eylül 1980** tarihinde Türk ordusunun ülke yönetimine el koyması olayına yol açan anarşi ortamının birçok gerekçelerinden birinin Avrupa'ya taşınmayan nüfus baskısının yol açtığı sosyal ve ekonomik sıkıntılar olduğu söylenebilir.

Aynı şey, günümüzde de sözkonusudur. Türkiye'nin anlaşmalarla elde etmiş olduğu Türk vatandaşlarının Avrupa Birliği ülkelerinde serbest dolaşım hakkının verilmemesi, Türkiye'yi rahatlatacak bu imkânın kısıtlanması demektir. Serbest dolaşım hakkından faydalanacak Türk vatandaşlarının Avrupa'da önemli ekonomik imkânlar bulacağı, bunun da Türkiye'nin ekonomisine ve sosyal hayatına ciddi katkılar sağlayacağı muhakkaktır. Ancak bu kapıların açılmamasının Türkiye'nin günümüzde yaşadığı ekonomik, sosyal ve siyasî sıkıntılara kısmen de olsa sebep olduğu söylenebilir.

Avrupa Birliği, içerisinde bazı ortak kurumların bulunduğu üç topluluktan meydana gelmektedir. Bunlardan birincisi 1951 yılında imzalanan

7 Çağlar KEYDER; *Türkiye'de Devlet ve Sınıflar*. İstanbul, 1993 (3.Baskı), s.250.

8 Çağlar KEYDER; a.g.e., s.253-254.

Paris Anlaşması ile kurulan **Avrupa Kömür Çelik Topluluğu**, ikincisi, 1957 yılında Federal Almanya, Fransa, İtalya, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg tarafından imzalanan Roma Anlaşması ile kurulan **Avrupa Ekonomik Topluluğu**, üçüncüsü ise **Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu**'dur. 1967 yılında Topluluk Kurumlarını Birleştirme Anlaşması, daha sonra 1990'ların başında tek pazarı kurmayı amaç edinen Avrupa Birliği ülkeleri, 1992 yılında imzaladıkları Maastricht Anlaşması ile yeni bir yapılanmayı gerçekleştirmişlerdir.

Birliğin değişik konularda karar verecek çeşitli kurumları vardır. Bunlar, seçimle oluşturulan bir Avrupa Parlamentosu, üye ülkeleri temsil eden bakanlardan oluşan Avrupa Konseyi, Avrupa Hükümet ve Devlet Başkanları Zirvesi, birlik sözleşmelerinin koruyuculuğunu yapan Avrupa Komisyonu, topluluk hukukuna uyulmasını sağlamaya çalışan Adalet Divanı ile malî konulardaki sorumluluğu üstlenen Sayıştay'dır. Bunlara ilâve olarak Ekonomik ve Sosyal Komite, Bölgeler Komitesi, Avrupa Yatırım Bankası ile Avrupa Merkez Bankası ve Para Enstitüsü bulunmaktadır.

Kurucu üyelerden başka 1 Ocak 1973'te İngiltere, Danimarka ve İrlanda; 1 Ocak 1981'de Yunanistan, 1 Ocak 1986'da da İspanya ile Portekiz Avrupa Birliği'ne üye olmuşlardır.

Türkiye, 8 Haziran 1959'da resmen Avrupa Ekonomik Topluluğu'na üye olmak için müracaatta bulunmuş, bu isteği 25 Haziran 1963 tarihinde imzalanan Ankara Anlaşması ile kabul edilmiştir⁹.

Bugün Avrupa Birliği, para birliğini de sağlamış birleşik bir Avrupa Devleti olmak yolunda çaba göteren bir kurumdur.

Birleşik bir Avrupa, Türkiye için değişik açılardan tehdit unsuru olacaktır. Tarihte, **Haçlı Seferleri** örneğinde görüldüğü gibi dinî açıdan Avrupa, Türkiye için bir tehdit unsurudur. Avrupa, bugün de aynı dü-

---

⁹ Avrupa Birliği'nin kuruluşu ve Türkiye ile ilişkiler konusunda geniş bilgi için bkz. İlhan TEKELİ-Selim İLKİN; **Türkiye ve Avrupa Topluluğu I**, Ankara,1993.

şünceleri taşımaktadır. Avrupa Birliği zaman zaman bir hristiyan birliği olarak tanıtılmasa bile bu şekilde tavırlar sergilemektedir. En son **Bosna** ve **Kosova**'da müslüman unsura karşı Sırların giriştiği soykırım olaylarında Avrupa Birliği'nin pasif kalması, nüfusunun % 99'u müslüman olan Türkiye'ye karşı da aynı düşünceleri taşıdığını göstermektedir.

Birleşik Avrupa'nın Türkiye'ye tehdit oluşturacak ikinci yönü, milliyetçilik konusu olacaktır. Türklerin Anadolu'ya geldikleri günden itibaren Avrupa'lı devlet adamlarının kafasında her zaman bir **Türk Meselesi** (veya **Şark Meselesi**) olmuştur. Türklerin Balkanlardaki ilerleyişinden de rahatsız olan Avrupa'nın bu konudaki tavrı, Türkleri önce Balkan topraklarından çıkarmak, daha sonra İstanbul'u Türklerin elinden almak ve nihayet Türkleri Anadolu'dan çıkarmak olarak özetlenebilir¹⁰.

Birinci Dünya Savaşı sırasında Avrupa iki parçadır ve Türkiye bunlardan birine girerek Avrupa'dan yönelecek tehdidi ikiye bölmüştür. İkinci Dünya Savaşı sırasında da Avrupa iki parçadır. Gerçi Türkiye bu savaşa girmemiştir ama Avrupa'dan Türkiye'ye yönelecek tehdit yine ikiye bölünmüştür.

Bu tecrübelerden faydalanarak birleşik bir Avrupa'nın Türkiye için dinî ve millî açıdan tehdit unsuru oluşturduğunu da ortaya koyduktan sonra Avrupa Birliği karşısında Türkiye'nin tavrının ne olabileceğinin düşünülmesi gerekmektedir. Kanaatimizce Türkiye'nin bu durumda uygulayabileceği üç değişik hareket tarzı olabilecektir:

1- Avrupa'nın ekonomik birlikten sonra siyasî birliğini kurmasına engel olmak. Avrupa'nın siyasî alanda da birlik olabilmesi bir hayli zor olmakla birlikte bu konuda ortak iradelerini ortaya koymuşlardır. Mevcut şartlarda ise Türkiye'nin, Avrupa'nın bütünleşmesini önleyecek politikaları uygulama şansı bulunmamaktadır.

¹⁰ Bayram KODAMAN; **Sultan II. Abdülhamid'in Doğu Anadolu Politikası**, İstanbul, 1983, s.164.

2- Avrupa Birliği'ne karşı alternatif bloklar oluşturmak veya bunların oluşmasına katkıda bulunmak. Bu konuda geçtiğimiz yıllarda Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin ağırlıklı olarak yer aldığı **Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ)** fikri, Türkiye tarafından ortaya atılarak uygulama safhasına konulmuştu. Ancak bugüne kadar beklenen sonuçları görülemediği gibi, bugün artık gündemden de düşmüştür.

Aynı konuda Türkiye'nin değerlendirebileceği ikinci bir alternatif, son zamanda gündemi işgal eden **Bakü-Ceyhan Petrol Boru Hattı Projesi**'dir. Bu proje, anladığımız kadarıyla Azerbaycan ve Hazar hattâ Ortaasya petrollerinin, kapitalist dünya ekonomik sistemine entegre edilmek üzere Akdeniz'e indirilmesi amacını taşımaktadır. Ancak boru hattının Anadolu üzerinden geçecek olması, Türkiye için bir şanstır. Kapitalist dünya ekonomik sisteminin uzun vadeli ekonomik hedefleri ile Türkiye'nin siyasî hedefleri bir noktada birleşmektedir. Ortaasya petrollerinin Anadolu üzerinden Akdeniz'e taşınacağı önümüzdeki 100-150 yıllık dönemde boru hattının güvenliğinin sağlanması düşüncesinin bir sonucu olarak Türkiye'nin siyasî bütünlüğü de ister istemez güvence altına alınacaktır. Nitekim son zamanlarda **PKK** terörüne ve terör örgütüne karşı alınan tedbirlerle doğu ve güneydoğu Anadolu'dan geçen uyuşturucu akışının durdurulması veya kontrol altına alınması için alınan tedbirlerin, Bakü-Ceyhan boru hattına geçiş sağlayacak Türkiye'nin ülke bütünlüğüne yönelik olayların önlenmesi amacını taşıdığı şöylenebilir.

Ortaasya petrollerinin Amerikan petrol şirketleri tarafından Ceyhan'da Akdeniz'e indirilmesi, Avrupa karşısında Türkiye'nin konumunu güçlendirecektir. Rusya ve diğer bazı Avrupa ülkelerinin diğer güzergâhları ileri sürmelerinin gerekçesi budur. Petrol kaynakları bakımından fakir olan Avrupa, Ortaasya petrollerine muhtaçtır. Dolayısıyla ABD'nin bölgedeki petrol politikalarına ortak olacak Türkiye'ye karşı biraz daha olumlu davranacaklardır. Bakü-Ceyhan Petrol Boru Hattı Projesi, Türkiye'ye ağır maliyetler yükleyecek, enflasyon bir müddet daha yüksek seviyede devam edecektir ama, bu projenin Türkiye'ye sağlayacağı siyasî

avantajlar, bu külfetin karşılığı olabilecek ölçüdedir. Bu sonuç, Türkiye'nin siyasî birliğinin ve ülke bütünlüğünün güvence altına alınması olacaktır.

3- Avrupa Birliği karşısında Türkiye'nin uygulayabileceği üçüncü politika, bu birlik içerisinde girmek, böylece oradan yönelecek tehditleri ortadan kaldırmak olacaktır. Türkiye, zaten bu konudaki iradesini açık bir şekilde ortaya koymuştur. Buradaki olumsuzluk, Avrupa Birliği'nin Türkiye'yi içerisinde almak istemeyişinden kaynaklanmaktadır. Buna rağmen Türkiye, kendisini buraya dahil edecek her türlü politikayı uygulamak mecburiyetindedir. Avrupa Birliği içerisindeki bir Türkiye'nin buradan bazı ekonomik avantajları olabileceği gibi, belki daha büyük ölçüde dezavantajları olacaktır. En azından Türkiye'de üretilen birinci kalite mallar düşük fiyatlarla Avrupa pazarlarına gidecek, buna karşılık Avrupa'nın ikinci, üçüncü kalite malları yüksek fiyatlarla Türkiye pazarlarına girecektir. Buna bağlı olarak Türkiye'deki işletmeler, Avrupa malları ile rekabet edemeyecek ve hattâ birçoğu üretimden ve ticaret hayatından çekilecektir. Ama bunun karşılığında Türkiye'nin menfaati, yine siyasî anlamda olacaktır. Avrupa Birliği içerisindeki bir Türkiye, Avrupa'dan kendisine gelecek dinî ve millî tehditlere muhatap olmayacak, yine Türkiye'nin siyasî varlığını tehdit eden akımlar ve örgütler, Avrupa'nın desteğini alamayacaklardır. Avrupa Birliğine girmek, Türkiye'nin siyasî varlığı ile ülke bütünlüğünü güvence altına alacaktır.

Sonuç olarak, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlardaki zararları telâfi edilmek, Türk milletinin karakteri, aile müessesesi ve diğer kıymetli varlıkları korunmak şartı ile Türkiye, Avrupa Birliği'ne girmelidir. Çünkü Türk milletinin tarihî akışı devamlı surette batı istikametinde olmuştur. Batıdan elde edilen imkânlar, özellikle Anadolu'daki Türk devletlerini rahatlatmıştır. Ayrıca bugün Balkanlar'daki müslüman unsur, Türkiye'ye muhtaç bir haldedir. Onların ülkelerinde hayatlarının devamı, Türkiye'nin Avrupa'daki ağırlığı ile yakından ilgilidir. Yukarıda sayılan sakıncaları gözardı edilmemek üzere Avrupa Birliği içerisinde olmak, Türkiye'ye çok değişik avantajlar sağlayacaktır.

ÖZET

Türk tarihinin akışı takip edildiğinde, doğudan batıya doğru olduğu görülür. Ortaasya'dan İran ve Anadolu'ya; oradan Balkanlar ve Orta Avrupa'ya doğru bir akış istikameti görülür. Bunun siyasî ve ekonomik sebeplerden kaynaklandığı düşünülebilir. Batıya doğru bir taşma alanı bulunduğu anda, oradan elde edilen ekonomik imkânlar, mevcut Türk devletini rahatlatmıştır. Bugün Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri de bu çerçevede düşünülebilir. Avrupa Birliği'nden elde edilecek ekonomik imkânlar, Türkiye'yi sosyal ve ekonomik alanda rahatlatacaktır. Bununla birlikte, gerek dinî yönden (Haçlı Düşüncesi), gerek millî yönden (şark Meselesi) birleşik bir Avrupa, Türkiye için her zaman bir tehdit unsuru olacaktır. Türkiye, Avrupa'dan gelecek bu tehdidi önlemek için çeşitli tedbirler almak mecburiyetindedir. Bunlardan biri de, Avrupa Birliği içerisinde yer alarak oradan gelecek tehdidi ortadan kaldırmak olabilir. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girişi, Türk tarihinin akış istikametine de uygun bir gelişme olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk - Avrupa İlişkileri, Türk - AB İlişkileri, Bakü - Ceyhan Projesi.

ABSTRACT

When the trend of the Turkish history researched it has been seen that there is a movement from east to west. This movement starts from Central Asia to İnan and Anatolia then towards to Balkans and Central Europa. It might be thought that this movement bases on political and economical reasons. When the movement expanded towards the west, the economical opportunities obtained in those countries relieved the existing Turkish state. Today the bilateral relations between Turkey and European Union can be considered in the same context. The economical benefits gained from this union will relieve Turkey socialy and economicaly. On the contrary, an integrated Europe will form a great threat for Turkey both in religion (Crusader Mentality) and national (Orient Problem) aspects. Turkey should take necessary precautions for these threats coming form Europe. One of these precautions will be the integration of Turkey to the European Union. The integration of Turkey to the European Union will be favourable to the trend of Turkish history.

Key Words: Turkish - European Affairs, Turkish - EU Affairs, Baku - Ceyhan Project.